

biti u vezi, biti u dodiru, stupiti u vezu i sl.), ali to izlazi iz okvira naše teme. Nas ovdje zanima samo rekcija toga glagola u našem jeziku.

Na pitanje postavljeno u naslovu može se dati jasan i nedvosmislen odgovor:

Pravilno je *kontaktirati s kim*, a ne *kontaktirati koga*. Takvu rekciju imaju i sve naše zamjene glagola *kontaktirati* (*saobraćati s kim, biti u vezi s kim, biti u dodiru s kim, stupiti u vezu s kim* itd.).

Danko Šipka

JEDAN NEREGISTROVANI GLAGOL

Sa završetkom Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika, JAZU, Zagreb, 1880–1976., okončani su vrlo značajni leksikografski poslovi i omogućeno stručnjacima i drugim zainteresiranim da se lakše informiraju kad je riječ o leksičkom blagu srpskohrvatskog jezika. Pa ipak, ostalo je i neregistrovanih leksema, ne samo u tom nego i u drugim rječnicima, završenim i onim koji su izdani djelimično.¹ To se odnosi, u prvom redu, na dijalekatsku leksiku, s obzirom da raspolazemo sa relativno malo dijalekatskih rječnika, naročito kad su u pitanju dijalekatski rječnici štokavskog narječja.

Iako je za Rječnik JAZU ekscerpiran ogroman materijal, ni u njem kao ni u drugim rječnicima nije registrovan glagol *vrnositi se* (*vrhnositi se*) koji je upotrijebio I. F. Jukić u svom „Bosanskom prijatelju“.

¹ V. Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika, SANU, Beograd, 1965; Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika, MS/MH, Novi Sad – Zagreb.

u II. i III. knjizi.² Pri tom je dosta značajno da je u II. knjizi „Bosanskog prijatelja“ ovaj glagol upotrijebljen u narodnoj pripovijeci i u nešto drukčijem fonološkom liku: „... putnik bude zaustavljen, s kćerju kraljevskom ponudjen. Putnik, nije se ulogo *věrnjosio*, kralja poljubi u ruku, dievojci *pěrsten* izvadi...“ (III, 173).

U III. knjizi Jukić ga je upotrijebio dvaput u pripovijedanju o svojim doživljajima prilikom odvođenja u progonstvo u Carigrad: „Sad Turčin morade hoćeš nećeš konja dati i s nama se uputiti, iz početka *vrnoseći* i vezirom se prieteći, poslje pako i ušuti“ (III, 73.)

„Binbaša i sam je za svoju službu trebao tri konja, te prije nas pohvatao. Zato mu kaže da mu *se vrnositi* neima koristiti – to je služba carska i plaća se sat groš i 5 parah“ (III, 73–74).

Leksema je, nesumnjivo, iz narodnog govora, a po kontekstu je jasno da joj je značenje: *praviti se važnim ističući neku svoju prednost*, što upućuje na vrlo staru složenicu od glagola *nositi* i prefiksa *vrh*. Očito je, naime, da se radi o istom tipu složenice kao kod glagola *ponositi se*, tj. o istoj semantičkoj svezi, jer i prefiks *po* u glagola *ponositi se* signira, također, poziciju iznad nečega (po nečemu – *vrh* nečega); međutim, sveza sa *vrh* nije notirana u Skokovom rječniku.³ Pri tom je očigledno da je u glagola *vrhnositi* jače istaknuto stremljenje prema gore, s obzirom da *vrh* (*vrhunac*) još čuva u izvjesnoj

² Pregledani su još: Sv. Ristić i J. Kangrga, Rečnik srpskohrvatskog i nemačkog jezika, Beograd, 1928; V. St. Karadžić, Srpski rječnik istumačen njemačkim i latinskijem riječima, Beč, 1852; Đ. Daničić, Rječnik iz književnih starina srpskih, Beograd, 1863–1864.

³ Etimolojski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, knj. II, Zagreb, 1972, str. 512, knj. III, 1973, str. 624.

mjeri svoje leksičko značenje apsolutno najviše tačke, dok je kod prefiksa-prijedloga *po* označena samo specifikacija u odnosu na neku površinu.

Osim toga, pošto se u svim slučajevima glagol javlja bez (h), očito je da je nastao u domaćim bosanskim govorima, jer je gubljenje (h) jedna od karakterističnih govornih osobina ovoga područja.

Zanimljivo je da Jukić u narodnoj pripovijeci notira i mujiranje (n), što ima, takođe, svoj oslonac u nekim narodnim govorima, mada sam upotrebljava oblik sa (n). Začudo je jedino da se ova leksema, bar sudeći po Rječniku JAZU, ne sreće i kod drugih bosanskih franjevačkih pisaca, što bi moglo da znači, ukoliko su date informacije tačne, da je ograničena na dosta usku govornu areu.

Herta Kuna

DOPUNA JEZIČNOM SAVJETNIKU

(uredio dr Slavko Pavešić)
nastavak

33. *Računar* kao „sprava za računanje” nije dobro načinjena riječ, jer nastavak *-ar* prvenstveno označuje zanimanja; bolje je *računalo*, a u tehničkom je to jeziku i veoma proširen naziv.

34. *Ranarnik* kao zvanje danas više ne postoji, ali kada se opisuju događaji iz prošlosti, taj pojam još uvijek ima svoje utvrđeno značenje.

35. *Ranžirati* znači doista *razvrstavati*, ali za neke izvedenice (npr. za „ranžirni kolodvor”) nemamo odgovarajuće zamjene.

36. *Revan* i *revnost*: ti izrazi kao da su dobili izvjestan prizvuk ambicioznosti i štreberstva, pa ih ne pokrivaju potpuno riječi: marljiv, vrijedan, marljivost, mar i žar.

37. *Rijeka*: kaže se da je običnije *Idem u Rijeku*, nego *na Rijeku*; ovdje bi doista bilo umjesno umetnuti inače često primjenjivanu adverbnu oznaku „u novije vrijeme”, naime, kad je riječ o odlasku „u Rijeku” ili o boravku „u Rijeci”.

38. *Samdrugi*: osjećam dilemu nije li to ipak možda germanizam prema njem. *selbänder* (udvoje) – slično kao možda i podrug (*anderthalb*) – bez obzira na potvrde u Akademijinu rječniku i za *samdrugi* i za *samodrug*. U svakom slučaju, čudno mi je da uz taj ne baš uobičajeni izraz nema oznake „zast.”, „pokr.” i sl.

39. *Smicalica*, ako je dobro napravljena riječ, zašto je goniti iz jezika, pogotovu, kad je to prikladan izraz za „trik” i u tom smislu potvrđen?

40. Izrazu *stav* kao glazbenom i pravnom nazivu (u istočnim krajevima) odgovara riječ *stavak* u zapadnim krajevima gdje je obilno potvrđena kao glazbeni naziv npr. u Andreisa (*Povijest glazbe i Historija muzike*), a kao pravni naziv (za odlomak zakonskog člana) npr. u *Službenom listu SFRJ* (br. 33 i 52/1973, 28/1974, 20 i 31/1976), zatim npr. u *Službenom glasniku grada Zagreba* (br. 19/1983). Niti *stav* niti *stavak* nije naziv u knjigovodstvu, a izraz *stavka* ne može služiti kao bolja riječ niti za *stav* niti za *stavak*, jer je *stavka* zaseban naziv s posebnim značenjem, napose u knjigovodstvu, investicijskoj dokumentaciji (troškovniku). Nazivi *stavak* i *stavka* razlikuju se otprilike kao što se međusobno odnose njemački izrazi *der Satz* i *der Posten*.

41. *Stijena* nam je u zgradarstvu potreban naziv, ne za zid nego za plohu zida u zgradi, te za takve elemente koji se ne zidaju – dakle, to je predmet terminološke konvencije, stoga *stijena* kao naziv nije pokrajinska nego književna riječ.

42. *Sveukupan* je i te kako potrebna riječ u računovodstvu (*summa summa-*